

СТАТИСТИЧЕСКИ АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ДЕЙНОСТТА НА ЛЕТИЩЕ СОФИЯ

Райчо Лацин, Едуард Венков
raichoo@abv.bg, e.venkov@abv.bg

ВТУ “Тодор Каблешков”
гр. София, 1574, ул. „Гео Милев” №158,
БЪЛГАРИЯ

Ключови думи: транспорт, статистически анализ и оценка на летище София

Резюме: Значението на въздушния транспорт за мобилността на хората и стоките силно нараства през последните години. Въздушният транспорт създава предпоставки за гъвкавост при непрекъснато изменящата се конюнктура на стоковите пазари. Съвременните изисквания за мобилност на хора и стоки са насочени, както към бързи доставки, така и към кратки времепътувания отнасящи се до деловите и туристическите пътувания.

В статията ще бъдат изследвани и анализирани основни показатели за дейността летище София за периода 2011-2015 година, в това число въздушните пътнически и товарни превози и самолетодвижения. На база направените анализи са изведени топ 10 авиокомпании (превозвачи) към 2016 година. Представени са и топ дестинациите.

1. История, създаване

Началото на Летище София започва на 16 септември 1937г. с Указ на Цар Борис III. До тази дата полети са се изпълнявали от естествената писта край село Враждебна. Този терен е избран за строителството на столичното летище. През 1939 г. е открита първата приемна сграда на Летище София. А през 1941г е завършено и летателното поле с грундова писта за излитане и кацане. Девет години по-късно е построена първата бетонова писта с дължина 1050 м. През 1949 г. е началото на редовните международни линии. Летище София е собственост на държавата. През 90-те години е основано самостоятелно търговско дружество „Летище София” ЕАД за обслужване наземните дейности на летище София. През 2006г. са въведени в експлоатация втора писта за излитане и кацане, с дължина 3600 м и Терминал 2 за обслужване на пътници с годишен капацитет от 2,6 млн. пътници върху площ от 56 850 кв.м, оборудвана със 7 пътнически ръкава и автобусни изхода и търговски зони на обща площ над 4000 кв.м. Терминал 2 е оборудван със съвременна система и техника за организация и управление на полетите, модерна летищна информационна система, осигуряващи качествено обслужване за 2000 пътници в час „пик”. Други подобрения са шумозащитен екран на площадката за изпробване на самолетни двигатели и антиобледенителна обработка на въздухоплавателни средства върху две специализирани площадки. През 2012 г. е открита нова летищна контролна кула на ДП „Ръководство Въздушно движение” с височина 50 м, с най-модерно оборудване. Предстои закупуване и

монтиране на два пътнически ръкава, на изграждане на нова скоростна пътека за рулиране, разширение на съществуващата източна антиобледенителна площадка и обособяване на перон за бизнес авиация.

2. Дейности

Основната дейност на Летище София ЕАД е ръководство и организация на самолетен въздушен транспорт за пътници и товари с вътрешни и международни полети. „Летище София” ЕАД поддържа функционалността на съоръженията, инвестира в развитие на инфраструктурата и въвеждане на нови технологии. Водеща дейност е предоставяне на услуги по наземно обслужване, за които „Летище София” ЕАД притежава всички необходими лицензи, технически средства, обучен и сертифициран персонал.

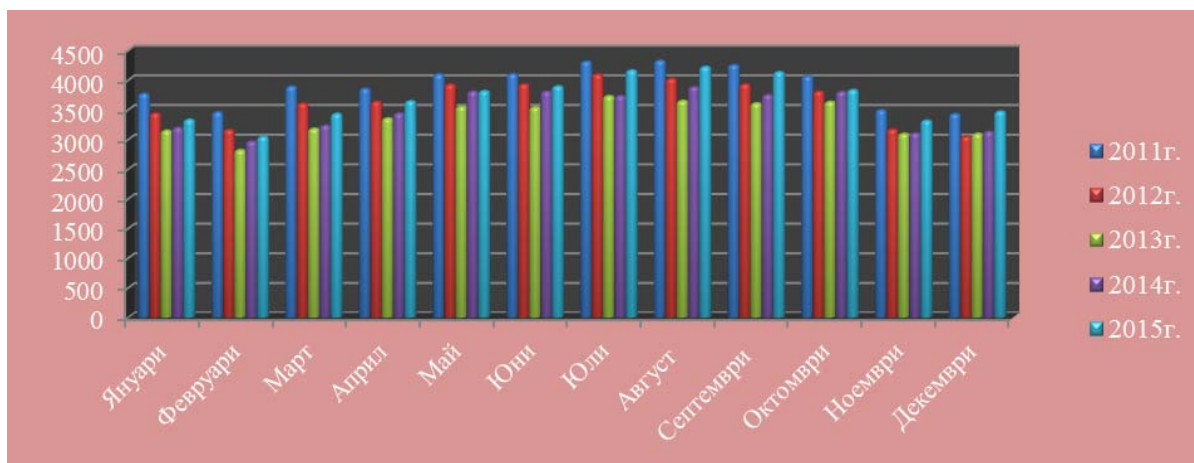
Наземното обслужване включва: обслужване на пътници и перонно обслужване на багаж, карго и поща; продажба на самолетни билети; почистване на въздухоплавателното средство; антиобледенителна обработка, контрол по затоварването и баланс на въздухоплавателното средство, зареждане с гориво; обработка на товарни и пощенски пратки, в това число на опасни товари, живи животни, ценни пратки и др. Като водещ доставчик на наземни услуги в България, дружеството обслужва около 10 000 самолета годишно, което означава 44% от пазарния дял.

Летателната дейност включва превоз на пътници, товари и поща.

За пътничопотока са обособени Терминал 1 и Терминал 2 с капацитет до 4.4 млн. пътници годишно. Пътниците се разпределят в международни редовни полети, международни чартърни полети, вътрешни полети. Най-голямият дял са международните редовни полети. „Летище София” ЕАД обслужва всички видове товарни пратки, предназначени за превоз по въздух. Складовете за съхранение на товарите са в охраняемата зона на летището и са с директен достъп до перона. Обработката им се извършва с модерни технически средства и оборудване от квалифициран персонал при постоянен контрол на изпълнението. Превозват се общи товари, всички класове опасни товари, живи животни, бързоразвалящи се товари, ценни пратки, оръжие, и др. Основен приоритет в дейността на „Летище София” ЕАД е високата степен на безопасност и сигурност на полетите, изпълнение на разписанието и удовлетвореност на пътуващите. Персоналът е от квалифицирани служители, обучени съгласно стандартите на IATA и EASA. Летище София” ЕАД е лицензиран летищен оператор на най-голямото международно летище в България с важен дял в българската икономика и за развитието на българския пазар. Доказателство за качеството на работата е дългия списък на постоянни и дългогодишни утвърдени превозвачи.

3. Данни за дейностите и анализ за 2011-2016г.

Анализ на полетите: На фигура 1 са показани самолетодвиженията по месеци за периода 2011-2015 година. Общо за петте години тенденцията е намаляване на полетите през зимните месеци. Най-много полети е имало през 2011г., а най-малко през 2013г. От 2011г до 2013г. броят на полетите е с тенденция на плавно намаляване, а от 2013г. до 2015г. с плавно увеличение на броя им, като не е достигнат броя през 2015г с 6% спрямо 2011г.. През отделните години колебанието на броя на полетите месечно е сравнително постоянна величина.

Фигура 1: Самолетодвижения по месеци за периода 2011-2015г.
Източник: Летище София, РВД

Анализ: На фигура 2 са изведени данните за превоза на пътници по месеци за годините 2011-2015. Колебанието по месеци на превозените пътници е със същата тенденция както при полетите – през зимните месеци намаляват, което важи за всичките разглеждани в анализа години. Количеството на превозените пътници от 2011г. до 2013г. постепенно намалява, като след това до 2015г. постепенно има увеличение. Превозените пътници през 2015г. са се увеличили с 18% спрямо 2011г., въпреки намалението на броя на полетите.

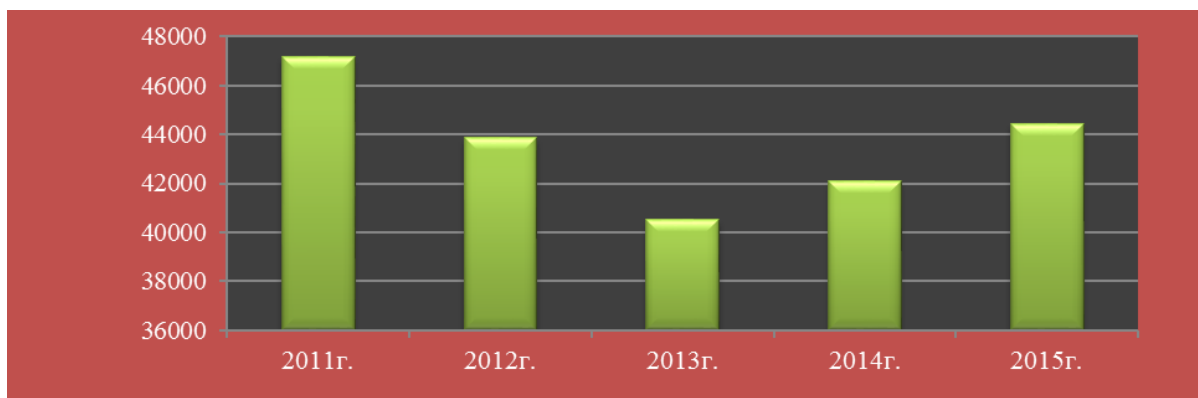

Фигура 2: Превоз на пътници по месеци за периода 2011 - 2015г.
Източник: Летище София, РВД

Фигура 3: Товари и поща за периода 2011-2015г.
Източник: Летище София, РВД

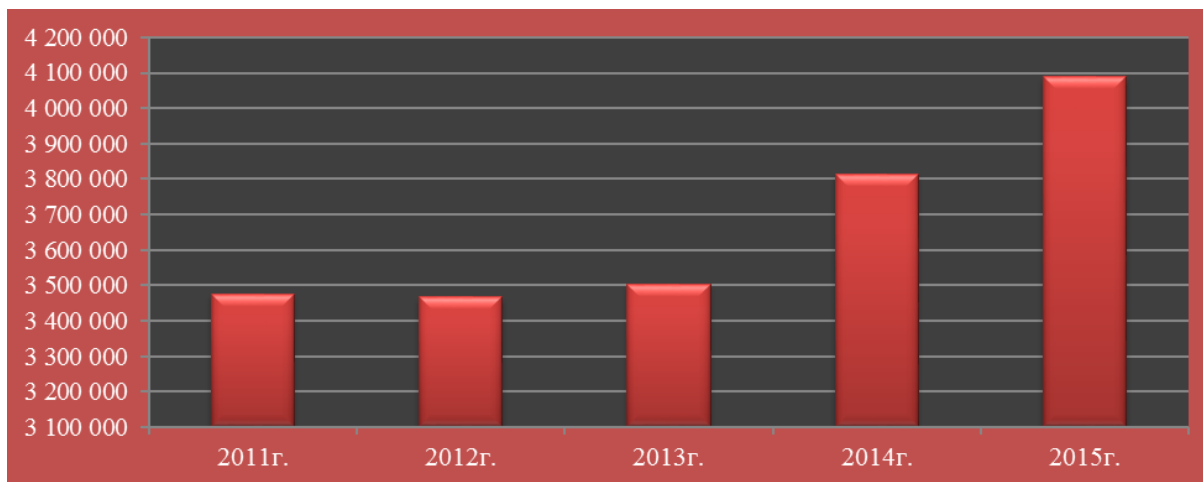
Анализ: На фигура 3 са показани превозените товари и поща за периода 2011-2015 година. За превозените товари по месеци за отделните години не се забелязват закономерности свързани с определени фактори, с изключение на месеците август и септември, които съответно са отпускарски и след отпускарски месеци, където производството, респективно транспорта намаляват. По години тенденцията е за увеличение на превозите на товари, като през 2015г. има 18% увеличение спрямо 2011г. По години увеличението е постепенно, като втората година е 2%, а за следващите години е от 5%, 4%, 6%.

Фигура 4: Обобщено представяне на полетите по години

Източник: Летище София, РВД

Анализ: На фигура 4 е направено обобщено представяне на полетите по години. От 2011г до 2013г. броят на полетите е с тенденция на плавно намаляване, а от 2013г. до 2015г. с плавно увеличение на броя им, като не е достигнат броя през 2015г с 6% спрямо 2011г. През отделните години колебанието на броя на полетите месечно е сравнително постоянна величина.

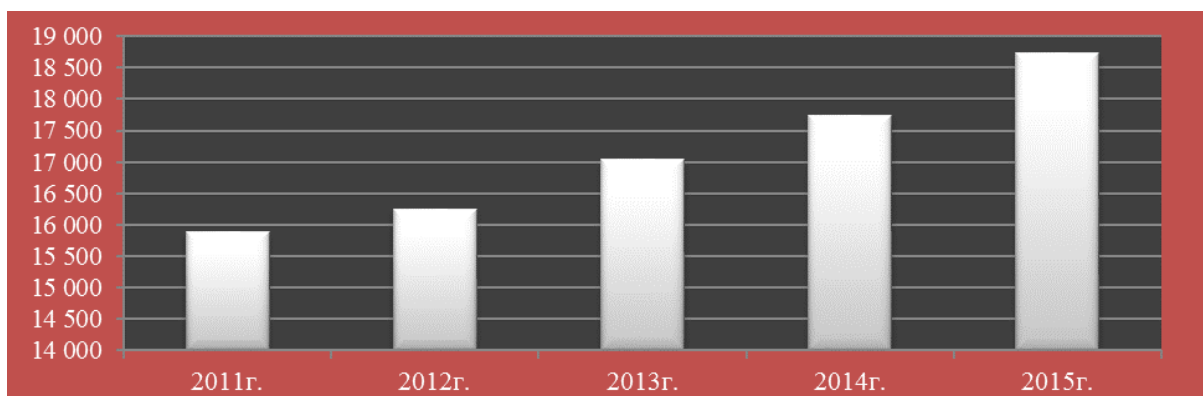

Фигура 5: Обобщено представяне на пътниците по години

Източник: Летище София, РВД

Анализ: На фигура 5 е направено обобщено представяне на пътниците по години. Количеството на превозените пътници от 2011г. до 2013г. постепенно намалява, като след това до 2015г. постепенно има увеличение. Превозените пътници през 2015 са се увеличили с 18% спрямо 2011г., въпреки намалението на броя на полетите, като за 2015г. са с 6% по-малко спрямо 2011г. Увеличението на пътниците се дължи на увеличение на пътуващите индивидуални пътници по редовните линии и увеличението на чартърните полети.

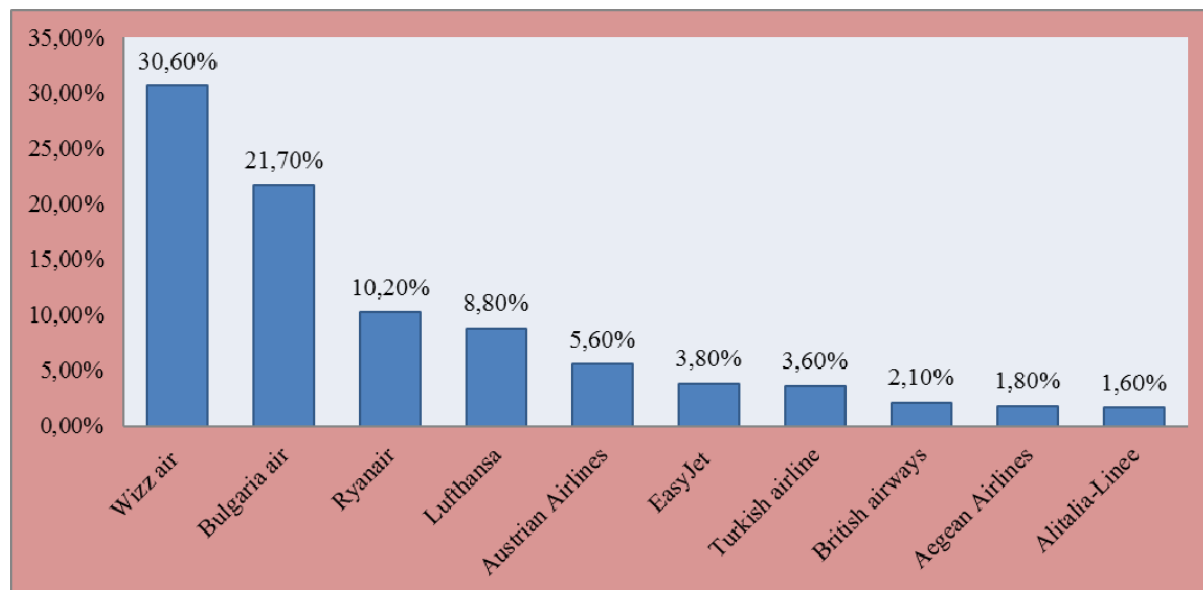
Анализ: На фигура 6 е направено обобщено представяне на товарите, в тонове по години. По години тенденцията е за увеличение на превозите на товари, като през 2015г. има 18% увеличение спрямо 2011г. По години увеличението е постепенно, като втората година е 2%, а за следващите години е от 5%, 4%, 6%.

Фигура 6: Обобщено представяне на товарите, общо в тонове
Източник: Летище София, РВД

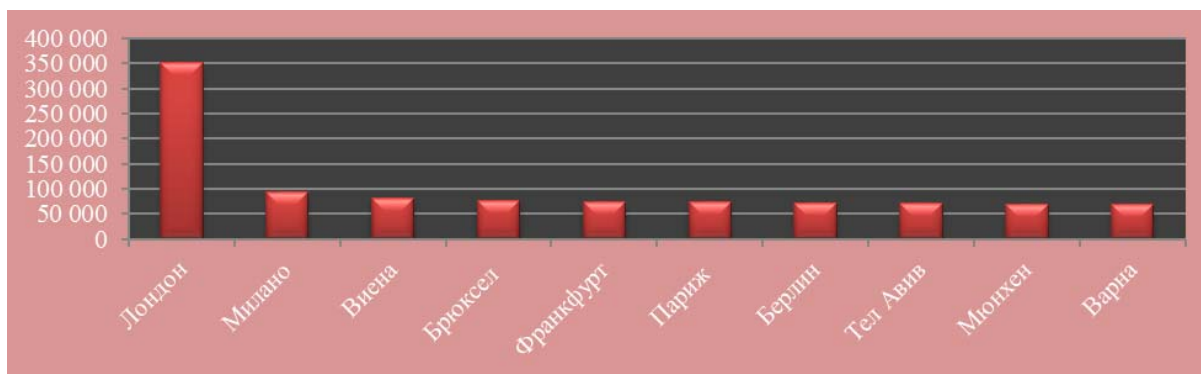
Таблица 1 към точка 3
Източник: Летище София, РВД

Резултати през 2016г:	Увеличение в % спрямо 2015г.
Самолетодвижения: 51 829 броя	17%
Пътници: 4 980 387	22%
Товари: 21 157 тона	13%

Фигура 7: Пазарен дял в % на топ авиокомпани превозвачи
Източник: Сайт на РВД

Анализ: На фигура 8 са показани топ дестинациите. Най-много пътници са пътували през 2016г. до Лондон, което се обяснява с привлекателните условия, който предлага Англия за обучение и работа за българските граждани. Освен това Англия, респективно Лондон е привлекателна туристическа и културна дестинация за всички. Топ дестинациите са страни от Европейския съюз, където българските граждани и гражданите от ЕС могат да отидат без визови и други ограничения. Изключение е Тел Авив, който е предимно туристическа дестинация, както и за работа на български граждани. За останалите дестинации от ЕС пътниците са разпределени почти равномерно.

Фигура 8: Топ дестинации
Източник: Летище София, РВД

НАШИТЕ ПАРТНЬОРИ

1. ABV 2012, Aero East Europe, Air Berlin PLC, Air France, Air Lingus, Air Lux, Air Moldova, Air Via, Air Volta, Alitalia, ALK, AlphaAir, Austrian Airlines, AV Air, Avio Bravo, Avio Delta, Aviootriad 28, Aviostart, BHAir, British Airways, Budapest Aircraft Services, Bulgarian Air Charter, Bulgarian Aviation Services BAS, Cargo Air, Chriss Air, Corendon, Cyprus Airways, Donavia, EATDHL, El Al, ElectraTrans Global, Euro Jet, Eurosense, Evro Jet, Farnair, German wings, Global Maintenance, In time, Intersky, Israil, LufthansaTechnik, MeridianaFly, Mistral, Net Jets, NIKILuftfahrt, Nordavia, Novelair, Onur Air, Pegasus Airlines, Regional Air, Services, Russia, Ryanair, SiberiaAirlines, Silver Air, Speedex, Sun Express, Swiftair, Thomson, Airways, TNT, Transavia, Travel Service, Venid Air, VictoriaAir, Windrose, Wizz Air, World Courier Bulgaria

4. Дейности околна среда, сертифициране

„Летище София“ ЕАД е сертифицирана по ISO 14001:2004, като активно действа за опазването на околната среда. Въздушният транспорт има икономическа полза, но има и негативно отражение върху околната среда. В тази връзка е важно да се осигури устойчив баланс между икономическата полза от една страна и от другата страна отражението върху живота на хората и околната среда. За да се постигне ефективно позитивно развитие е дейностите и задълженията да се изпълняват така, че да се намали максимално отражението на летателната дейност върху околната среда и хората, живеещи и работещи в района и около района на Летище София. За тази цел е необходимо наблюдение, контрол, анализ, оценка на различните дейности и отражението им върху хората и околната среда. Основната дейност да се придружава от необходимите дейности въздействащи за опазване здравето на хората и чистотата на околната среда. Всичко това е залегнало в политиката на “Летище София” ЕАД, подчинена на принципите за устойчиво развитие – усвояване и прилагане на най-добрите световни практики в авиационния бизнес, наред със стремежа за утвърждаване като добри съседи за живеещите и работещи в района граждани, както и опазването на околната среда.

Сертификати

Летище София“ ЕАД е сертифицирано съгласно изискванията на Международната организация по стандартизация (ISO) с издаването на сертификати по два стандарта: ISO 9001:2008 (Управление на качеството) и ISO 14001:2004 (Управление на околната среда).

„Летище София“ ЕАД е сертифицирано по програмата на ACI EUROPE за акредитация на летищата като въглеродно неутрални зони (Airport Carbon Accreditation).

5. ЦЕЛ, СТРАТЕГИИ И ДЕЙНОСТИ

Стратегиите и Дейностите за постигане на една от основните цели на дейността на летище София е: **Привличането на по-голям пътнически и товарен трафик при добро качество на обслужване.**

5.1. Извод за силните страни и възможностите

- Планиране на действия за увеличаване броя на полетите и пътниците на чартърните полети и нискотарифните превозвачи за привличане на пътници през празничните дни и индивидуални туристи и почиващи;
- Добри контакти с чуждестранни туроператори и наши такива за ефективно изплазване на полетите в двете посоки;
- Увеличаване ефективността на обслужване за да се намали времето за чекиране преди полет, респективно обслужване на по-голям пътникопоток.
- Чрез придобивките за кацане в мъгла и антиобледенителните площадки увеличаване на полетите при неблагоприятни метеорологични условия също и през зимните месеци.
- Мероприятия за създаване на мотивация в персонала – периодични обучения , събиране на информация за добри практики в други летища в Европа и по света, периодично анкетиране на работещите за мнения за слабости и предложения за подобрения
- Внедряване на нововъведения относно на нова техника и организация на процеса на работа

5.2. Извод за слабите страни и заплахите

- Дейности за подобряване на сигурността на полетите, пътниците и персонала – относно охрана, оборудване и др.
- Стратегия и дейности за следене на развитието на политиката и икономиката в глобален мащаб за привличане на нови авиопревозвачи и пътници.
- Стратегия и дейности относно колебанието на цените на световните пазари на нефтените продукти и други важни за дейността на летището
- Стратегия, планиране и дейности за осигуряване на необходимите площи, оборудване и съоръжения за добро и качествено обслужване на пътниците
- Планиране и дейности за опазване на околната среда от вредните влияния на дейността;

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Анализа е изготвен за дейността на Летище София, на база данните за периода 2011 до 2016г. Изготвеният анализ показва, че Летище София за разглеждания период е увеличило значително броя на полетите, пътниците и товарите спрямо 2011г, както има голям ръст спрямо 2015г.

Въз основа на получените резултати са определени Стратегиите и Дейностите за запазване/повишаване на разглежданите показатели и подобряване на качеството на обслужване, безопасността на полетите и инвестиционната дейност.

ЛИТЕРАТУРА:

- [1] Анализ Тодор Христов - „Нова визия”
- [2] Ръководство на въздушното движение - www.bulatsa.com/
- [3] Данни от сайта на летище София - <https://www.sofia-airport.bg>
- [4] Интернет сайт на НСИ – www.nsi.bg

STATISTICAL ANALYSIS AND EVALUATION OF THE ACTIVITIES OF SOFIA AIRPORTS

Raycho Latstin, Edward Venkov
raichoo@abv.bg, e.venkov@abv.bg

*University of Transport Todor Kableshkov,
Sofia 1574, 158 "Geo Milev" Str.,
BULGARIA*

Key words: *transport, statistical analysis and assessment of Sofia Airport*

Abstract: *Mobility of people and goods is a strategic market which is the reason why the importance of air transport has risen significantly in recent years. Air transport offers time saving, flexibility and convenience in nowadays dynamic markets. Moreover it manages to meet the increasing requirements of cargo transport, business and leisure trips. The article covers a survey and analysis of the major activities at Sofia airport for the period of 2011-2015 – these include data on passenger traffic, cargo volumes transported, major route areas and companies used. Aircraft companies and destinations are both rated and top 10 ranked are listed.*